

ĆURČIĆA (JAHJA-PAŠINA) DŽAMIJA

Fuad Ćurčić[1]

1 IZGRADNJA, RUŠENJA I OBNAVLJANJA

Među najstarije džamije u Sarajevu spada i Ćurčića džamija. On je svoju džamiju podigao u onom dijelu Sarajeva, koji nadvisuje predjele Stare Varoši, odmah pored Ćurčića brijega i odakle je pogled na Sarajevo jedan od najljepših. Po narodnoj predaji u mahali ove džamije imao je i Gazi Husrevbeg svoje dvore dok je sjedio u Sarajevu kao namjesnik bosanski. Džamija je smještena između ulica Čemerlina, Glođina i Kečina, koje ju ograničavaju sa njene južne, zapadne i istočne strane. Džamija ima prostran harem[2], a i sama džamija je jedna od najprostranijih mahalskih džamija. Po svome mihrabu i minberu pretpostaviti je da spada u bolje građene džamije. Mihrab je ukrašen stalaktitima, dok je minber kameni, čija je ograda perforirana sa šestokrakim zvijezdama. Po svojoj izradi i mihrab i minber bi mogli biti još iz doba podizanja džamije. Munara je kamena, mahfil drveni, po svoj prilici novijeg datuma, a stoji na šest kamenih stubova, po čemu se da naslućivati da je i on prvobitno bio umjetnički građen.

1482-83. godine (888 H.)[3] sagrađen je mesdžid što ga je dao sagraditi Jahja-paša koji je bio Bosanski namjesnik od 28.9.1482. godine do početka 1484. i opet od 5.12.1494. do decembra 1496. godine[4].

1509. godine džamija dobija česmu na uglu Glođine i Čemerline. Jahja-paša nije proveo vodu ovom mahalom, nego je to nekoliko godina nakon izgradnje učinio Firuzbeg koje je pravio vodovod do svoga hamama[5].

1528. godine džamije je dobila munaru. U stvari do tada je ovaj objekat bio mesdžid, ali je podizanjem munare dobila status džamije[6].

1697. godine, vjerovatno u petak 26.10.1697. džamija je totalno srušena i zapaljena, kao rezultat napada princa Eugena Savojskog na Sarajevo.

1698. godine džamija je obnovljena od Salih-age Ćurčića[7]. Vjerovatno u proljeće naredne godine, džamija je obnovljena. Prema pisanim dokumentima već 1700/1701. godine džamija je bila obnovljena. Tadašnji valija Bosne, Kose Halil-paša zadužio je mubašira da posredstvom suda ispita i zabilježi broj spaljenih i obnovljenih džamija. „Jahja-pašina džamija u istoimenoj mahali. To je džamija koju je podigao umrli Jahja-paša. Spaljena je i srušena u najezi nevjernika. Stanovnik te mahale ugledni Salih-aga Ćurčić obnovio je pomenutu džamiju i sada se u njoj namaz obavlja. Hatibska i mujezinska služba plaća se od mukata.[8]“

Detaljan opis džamije nam daje i Mujezinović kada piše da: "Jahja-pašina džamija, u Sarajevu poznata kao Jahja-pašina ili Ćurčića džamija, situirana je na onom ravnom prostoru što ga zatvaraju ulice Čemerlina i Kečina. Džamija je rađena od kamena, čerpića i

drveta, i njen unutrašnji prostor iznosi 11,80 x 10,50m i ima kamenu munaru. Gornji prozori su na šiljasti luk, a u donjim zonama su četvrtasti prozori. Mihrab je ukrašen stalaktitima, a minber, koji po prilici, datira iz vremena podizanja džamije, ima u kamenu lijepo perforiranu ogradu sa šestokratim zvijezdicama. Drveni mahfil i strop su novijeg vremena. Džamija je stradala u velikom požaru Sarajeva 1697. godine, pa ju je 1698. godine i obnovio hadži Salihaga Ćurčić[9]."

Nad ulazom u džamiju postojao je natpis o njenoj obnovi. To je prepis natpisa iz 1698/1699. godine[10]. Sačuvao nam je hroničar Muhamed Kadić, koji je bio oženjen ćerkom kadije Lutfage Ćurčića Sedikom[11].

NATPIS GLASI:

Dobrotvor plemenitih osobina,
Oličenje dobrote, ponos proslavljenih,
Izvor darežljivosti i plemenitosti, Salih-aga,
Odlučio je dobrim djelima približiti se Bogu,
Pa iz svog čistog imetka sagradi ovu građevinu,

Na kojoj mu zavidi i visoki vječni svijet.
Ovako ugodna džamija, mjesto za vjernike,
Zaista se nigdje ne može naći,
Pa nek se ovo dobro spominje do Sudnjega dana

I svaku želju dobrotvora neka Bog usliša.
Jer je dobrotvor dostojan da se obrađuje molitvom,
Koji mu svakodnevno upućuju posjetioci džamije.

Glas neviđenog opisujući džamiju izreče kronogram:
Ovo je lijepa džamija mjesto za one koji obavljaju molitvu.

Godina 1110. (1698/99)[12]

Godina obnove džamije sadržana je u brojnoj vrijednosti slova zadnjeg polustiha.

Koliko je Salih-aga Ćurčića tada igrao važnu ulogu u brzom obnovi džamije govori i činjenica da je u paljenju Sarajeva iz 1697. godine „od 104 džamije u Sarajevu stradale su 92 djelimično ili do temelja.[13]" Kreševljaković dalje referiše na pismo koje su Sarajlije uputile u Istanbul 1706. godine u kome se kaže da je u gradu te godine bilo samo 14 džamija. Iz ovoga se vidi da džamije koje nisu imale redovnih primanja od vakufa, nisu se uspjele oporaviti ni gotovo 10 godina nakon katastrofe. Kako u našem narodu ima običaj da gotovo svaki objekat ili mjesto ima dva imena, jedno zvanično a drugo lokalno, tako je tih godina Jahja-pašina džamija lokalno prozvana Ćurčića džamija.

1735. godine česma na uglu Čemerline i Glođine je obnovljena. Kako piše Kreševljaković[14], Sedrenički vodovod koji je bio u vezi sa vodovodom iz Mrkovića je bio pokvaren nekih 70 godina prije 1735. godine kada dozvolu za izgradnju vodovoda traži Sadik ef. Ćurčić, sin Salih-age Ćurčića. On vodu dovodi o svom trošku iz dva vrela Ismailovac i Orašce, za potrebe svoje kuće, dok u isto vrijeme opravljajući tu granu mahalskog vodovoda i vjerovatno stavlja u funkciju džamijsku česmu. O tome je izdat hudžet od 31. marta 1735. godine (17. zulkade 1148) o uvođenju vode u kuću Sadik ef. Ćurčića, original u arhivi M. E. Kadića.

Ahmed Munib ef. Glođo primio se na izdržavanje Sedreničkog vodovoda u toku prve polovine XIX vijeka. Glođini potomci, Ahmed ef. Svrzo i sin mu Salih ef. vodili su brigu o vodovodu sve do 1929. godine[15].

1736. godine džamija dobija trajnu finansijsku podršku kroz instituciju Ćurčića Vakufa. Salih-age Ćurčić 29.11.1736. godine (24. redžepa 1149) osniva Ćurčića Vakuf[16]. Ovim vakufom, džamija je dobila trajno finansiranje koje je u više navrata obnavljalo džamiju te podržavalo rad džamijskih službenika. To je sve trajalo do nacionalizacije Vakufa 1958. godine.

1738/39. godine (1151 H.) u haremu džamije je ukopan Salih-age Ćurčić. Na njegovom nišanu je napisano.

Godina 1151. (1738/9).

„Dobrotvor Salih-age, taj odabrani
dobročinilac čijem životu stiže ruka sudbine.
Shvativši da nije trajan,
Povuče se sa ovog prolaznog svijeta.
Sa dževher slovima oduzinajući mu jedan
izrečen mu je kronogram:
Za njegova dobra djela nek je dobrotvoru
mjesto u raju.“

1756/57. godine (1170 H.) je umro imam džamije izvjesni Olovčićin[17]. Njegov grob se ne nalazi u haremu džamije.

1887. godine džamija je ponovo obnovljena. 28.11.1887. godine tadašnji mutevelija Ćurčića Vakufa Ragib ef. Ćurčić zajedno sa džematlijom Ahmed-begom Vražalićem je predvodio temeljitu obnovu džamije.

„Ovo (djelo) je Božija dobrota. Dobrotvor Jahja-paša, neka je na njega Božija milost, sagradio je ovu džamiju 890 (1485) g., kada je bio bosanski namjesnik. Džamija je izgorjela 1109. (1697) pri navali (Evgena) i nakon pedeset godina obnovio je sarajevski odličnik Ćurčić hadži Salih-age, neka mu bog osvijetli grob. Džamiju su poslije toga dostojno

objavljali mutevelije Ragib efendija Ćurčić i Ahmed-beg Vražalić. Džamija je obnovljena i ukrašena 22. muharema 1306.[\[18\]](#)“

Nakon temeljne obnove džamije 2000. godine, ovaj natpis je skinut.

1890. godine moderan vodovod je protekao mahalom i džamijska česma je prikopčana na taj vodovod. Kako navodi Kreševljaković, „pri popravku zida nestalo je traga česmi, ali njeno korito i danas stoji na svom mjestu.“

1906. godine voda koja je tekla sa česme na uglu džamije je prestala teći[\[19\]](#). Prema pričama lokalnih stanovnika, tek nakon Drugog Svjetskog rata, a uz pomoć Gradskog Zavoda za zaštitu spomenika u Sarajevu, česma je obnovljena.

1930. godine grom je oštetiio munaru, pa je tom prilikom uz munaru popravljena i džamija.

Na dan 29.11.1943. godine džamije je oštećena od avionskog bombardovanja savezničkih snaga. Tom prilikom je jedna veća bomba pala u harem džamije, pa je uz džamiju oštećena i munara. Prema priči mog rođaka Cerića, jedan od haremskih nišana, usljed detonacije je odletio na krov stare Zildžićke.

1951. godine, Ćurčića Vakuf je obnovio džamiju. Tom prilikom je vrlo vjerovatno popravio štetu nastalu tokom ratnih dejstava i nebrigom za vrijeme ratnog perioda.

1958. godine dućani koje je Ćurčića Vakuf izdavao u zakup su nacionalizovani i Vakuf prestaje sa radom.[\[20\]](#)

1964. godine džamija je popravljana. Tom prilikom mjesto ćeremita stavljen je crijep na džamiju, koji nije najbolje postavljen, pa je opet prokišnjavalo, usljed čega je i unutrašnjost džamije (plafon i dr.) bila oštećena. Tada je izgrađena i nova betonska musandera po čitavoj širini džamije[\[21\]](#).

1978. godine, na inicijativu nekih džematlija, a uz pomoć Odbora Islamske zajednice u Sarajevu, džamija je popravljena u jesen te godine.

1992. godine, kao i narednih godina rata sve do 1995., džamija je bila granatirana. Par minobacačkih granata su pale u harem džamije i jedan u krov što je dovelo do oštećenja fasade, krova, prozora i pokrovnog lima na munari. Pojedini zalutali metci od protiavijskog topa i ručnog oružja su takođe oštetili džamiju.

Krov i tavanska konstrukcija su bili u tako lošem stanju da je prijetila opasnost od zarušavanja, a prozori, vrata i podovi istruhli.

1996. godine je uveden plin u džamiju.

1998. godine su instalirane dvije fasadne plinske peći na istočnom i zapadnom dijelu zida džamije, a koje je poklonilo Avdagić Faruk ispred privatnog preduzeće LUK-Sarajevo. KJKP

Sarajevogas je u više navrata oslobodilo džamiju od plaćanja računa za plin u periodu 1996-2004. godine.

1999. godine je izgrađen šadrvan. Mali kameni šadrvan je izgrađen pored munare, desno od samog ulaza u džamiju. Šadrvan je izgradio Zaimović Mehmed (akademski slikar) u spomen sinu rahmetli Zaimović Karimu poginulom od granate u ratu 1995. i ukopanom u haremu džamije.

2000. godine, džematlije su uz pomoć dobrotvora temeljito su obnovile džamiju. Cijeli krov i tavanica su zamjenjeni i postavljeni na novi armirano betonski serklaž, stavljen je i novi crijep. Prozori, i vrata su zamjenjeni novim, a na gornjim prozorima su urađeni mušebci. Pošto je stari pod bio na zemlji urađena je armirano betonska ploča, hidro i termo izolacija i novi pod. Obijen je kompletan stari vanjski i unutrašnji malter. Vanjski i unutrašnji zid su obloženi armaturnom mrežom i omalterisani su produžnim cementnim malterom. Urađena je nova elektro instalacija i razglas. Obijen je i ponovo urađen novi malter na munari, novi kandilji i bakarni pokrov. Potpuno su rekonstruisane sofe (zamjenjeni stubovi, tavanica, podovi, ograde i popločan kameni ulaz). Urađen je vanjski i unutrašnji moleraj. Obnovljen je mihrab i mimber, kao i musandera. Potpuno su obnovljeni staza i ivičnjaci između haremskih vrata. Kako se u toku radova uvidjelo da sredstva džematlija neće biti dovoljna, džematski-odbor se obratio raznim institucijama. Tako najveći dio sredstava obezbjeđuje Kantonalni Zavod za zaštitu spomenika, dvije arapske humanitarne organizacije, Rijaset i drugi dobrotvori koji ne žele da im se spominju imena. Sve ovo je koštalo najmanje oko 90.000€ (oko 180000 konvertibilinih maraka), a većinu radova je po preporuci Kantonalnog zavoda za zaštitu spomenika izvelo građevinsko preduzeće NEIMAR-Sarajevo. Kantonalni zavoda za zaštitu spomenika je vršio i nadzor.

2003. godine je posječeno veliko stablo koje je raslo pored zida iza džamijske česme.

2005. godine, uz pomoć Medžlisa je obnovljen zid koji opasuje harem džamije. Zid je popravljen, omalterisan, pokriven i obojen u bijelo.

2 HAREM DŽAMIJE

U prostranom haremu, koji opasuje džamiju sa sve četiri strane, nalazi se i danas preko stotinu starih grobova. Natpisi (epitafi) nalaze se skoro na svim nišanima. Neki od njih su i u stihu. Najstariji je iz godine 1738. (na nišanu hadži Salihage Ćurčića, obnovitelja džamije). Tu su pokopani uz ostale, članovi porodica Glodžo, Svrzo, Ćurčić, Kutijar, Uzunić, Alikadić, Hadžijahić i dr. Neki od nišana su veoma lijepo izrađeni, naročito uzglavni, a skoro svi su od bijelog kamena, pa je džamijski harem i sa te strane veoma lijep i ostavlja ugodan dojam na posjetioce ove džamije.

Mehmed Mujezinović u knjizi I, Islamska epigrafika Bosne i Hercegovina, daje detaljne opise i prijevode natpisa na nišanima kao i popis mezara koji su u haremu džamije. Ovdje je u cijelosti prezentiran taj spisak. Spisak obuhvata sve mezare nastale prije 20. vijeka. Kako je u toku agresije na Sarajevo, pristup gradskom groblju Bare bio nemoguć, tako se harem

džamije opet počeo koristiti, poslije više od gotovo 80 godina. Time je broj grobova u haremu džamije veći za pokopane te ratne i dijelom poslijeratne godine.

Na žalost, određen broj mezara je bez natpisa, pogotovo oni stariji. Određen broj mezara je potonuo u zemlju i gotovo i da se ne vide. Tako da čitalac sa rezervom uzme ovaj spisak, jer on možda ne odgovara stvarnom stanju.

Broj	Godina smrti	Po Hidžri	Ime osobe i komentar
1	1738/39	1151	Salih-aga Čurčić – Vakif Čurčića Vakufa
2	1738/39	1151	Sadik ef. Čurčić – sin Salih-age
3	1762/63	1176	Derviš Avdija
4	1775/76	1189	Ali ef. Kadija
5	1806/7	1221	Mehmed-aga Serturnadžija
6	1811	1226	Mustafa ef. Čurčić
7	1825/26	1241	Čengiće (ime nečitko)
8	1829/30	1245	Merjem Šerifa
9	1843	1259	Hadži-Muhamed Hadžijahić
10	1845	1261	Mula-Hasan
11	1847	1263	Kajmekama Sejida Mir-Muhameda Sokolovića
12	1850	1266	Hatata (Kaligrafa) Hafiz Hasana
13	1852	1268	Abdulah-beg Glođo
14	1852/53	1269	Akif Glođo
15	1866/67	1283	Salih Redžaija
16	1872	1289	Asim Alikadić
17	1875/76	1292	Sulejman hadži Svrzo
18	1875/76	1292	Fatima hanuma Ševketa
19	1880	1297	Muhamed hadži Mulaga Glođo
20	1761/62	1175	Ahmed Čurčić
21	1782/83	1197	Fejzulah, sin Mehmed-age
22	1783/84	1198	Fejzulah, sin Ali ef.
23	1791/92	1206	Ahmed Čurčić
24	1803/4	1206	Lutfulah Čurčić
25	1806/7	1221	Fatima hanuma, kći Ali ef., žena umrlog Hasana ef.
26	1808	1223	Mejrema hanuma Uskuplija
27	1810/11	1225	Mehmed Salim-efendi Glođo
28	1812/13	1227	Nefisa hanuma Smajlović
29	1813/14	1229	Mustafa ef., sin Alije, kadija
30	1813/14	1229	Merjema hanuma, kći derviša Mustafe-bega
31	1813/14	1229	Mehmed ef. Čurčić
32	1813/14	1229	Ajkuna kći Junusova
33	1815	1230	Mehmed-aga Derviš
34	1814/15	1230	Muradhana hanuma Čurčić
35	1815/16	1231	Abdulah Kutijar
36	1819/20	1235	Hasan-aga Čurčić

37	1819/20	1235	Mula Hašim Kutijar
38			Fatima hanuma, kći Mešim-age, žena Ahmed Muniba
39	1824/25	1240	Nefisa hanuma Sidiki
40	1821	1243	Mula Sunulah
41	1827/28	1243	Abdulah Čurčić
42	1828/29	1244	Sunulah ef., sin Ahmed ef.
43	1829/30	1245	Hatidža hanuma, kći Hasan ef.
44	1830/31	1246	Nefisa hanuma Kurevije
45	1832	1247	Atije hanuma Cigić
46	1831	1247	Šerifa hanuma Kutijara
47	1834/35	1250	Mustafa Glođo
48	1835	1250	Aiša hanuma, kći Mustafe Sabri ef.
49	1835/36	1251	Ibrahim Šehić
50	1836/37	1252	Atija-hatun, kći Ali-begova.
51	1836/37	1252	Merjema hanuma Mašić
52	1836/37	1252	Salih Krko
53	1836/37	1252	Fatima hanuma Kutijar
54	1836/37	1252	Merjema hanuma Šehić
55	1836/37	1252	Fatima hanuma Glođo
56	1841/42	1257	Umi Gulsum
57	1842/43	1257	Alibeg Glođo
58	1842	1258	Aiša hanuma, kći mula-Alije, žena hadži-Jahije
59	1845/46	1261	Mustafa, sin Šekiba
60	1848/49	1265	Tatli hanuma, kći hadži Mehmed Emin-age.
61	1848/49	1265	Sejid Muhemed-aga Kutijar
62	1850/51	1267	Hadži Nefisa hanuma, kći Salihova
63	1851/51	1268	Hadži Abdulah Sidro
64	1853	1269	Mehmed Sadulah Alikadić
65	1852/53	1269	Mustafa-beg Glođo
66	1853	1270	Umihana, kći Sulejman-ahe Čurčića, žena Soče Sulejmana
67	1854/55	1271	Hasnija hanuma, kći Alibegova
68	1854/55	1271	Almasa hatun, kći Rašida
69	1856	1272	Habiba hanuma, kći Abdibegova
70	1856	1272	Nefisa hanuma, kći Salih-age
71	1855/56	1272	Merjema hanuma, kći Alibega Čurčić
72	1856/57	1273	Hadži Abdulah Sabri Čurčić
73	1856	1272	Atifa-hatun hanuma, kći Bekiragina
74	1875	1273	Umihana hanuma Hajraga
75	1857/58	1247	Derviš hanuma Čurčić
76	1860	1276	Melkija hanuma Hedzanija
77	1860	1276	Hadži Husein-aga Čurčić
78	1859	1276	Zejneba hanuma Handžić
79	1861/62	1278	Sulejman Alikadić
80	1863	1279	Umihana-hatun hanuma, kći Ibrahimova
81	1863/64	1280	Sejid Muhamed

82	1863/64	1280	Seid Mehmed Tefvik Uzunija
83	1864/65	1281	Dudija hanuma Handžić
84	1865	1281	Merjem hanuma Hadžijahić
85	1864/65	1281	Sulejman Kurevija
86	1866	1282	Salih-aga Koštro
87	1865/66	1282	Kadira-hatun hanuma, kći Fejzulah-age
88	1865/66	1282	Vasvija hanuma Čurčić
89	1866	1282	Zejneb hanuma Čurčić
90	1866	1283	Ahmed Akif Šerifović
91	1867	1284	Umihana Hasni hanuma, kći Ahmeda Muniba Glođe
92	1869	1285	Hasan-beg Glođo
93	1869/70	1286	Taiba hanuma
94	1870/71	1287	Salih-aga Čurčić
95	1870/71	1287	Sunulah Alikadić
96	1875	1292	Alijaga Žiga
97	1875/76	1292	Hava hanuma Glođo
98	1878	1295	Aiša hanuma Alikadić
99	1879	1296	Ibrahim, sin Mehmedagin
100	1880	1297	Sejid Muhamed Asim redžaija
101	1880	1298	Hadži Muhamedaga Čurčić
102	1916	1331	Fehim Čurčić
103			Mavruka, sluškinja Osman-pašine žene
104			Muhamed-aga Glođo
105			Mula Mustafa
106			Ahmed Sabri
107			Arifa hanuma, kći Mir-Alije, žena Muhamedage

Spisak 114 mezara koji su nastali krajem 20. i početkom 21. vijeka. Poslije gotovo 80 godina harem džamije se opet počeo koristiti, i sudbina je namjenila da opet neko od Čurčića bude prvi ukopan.

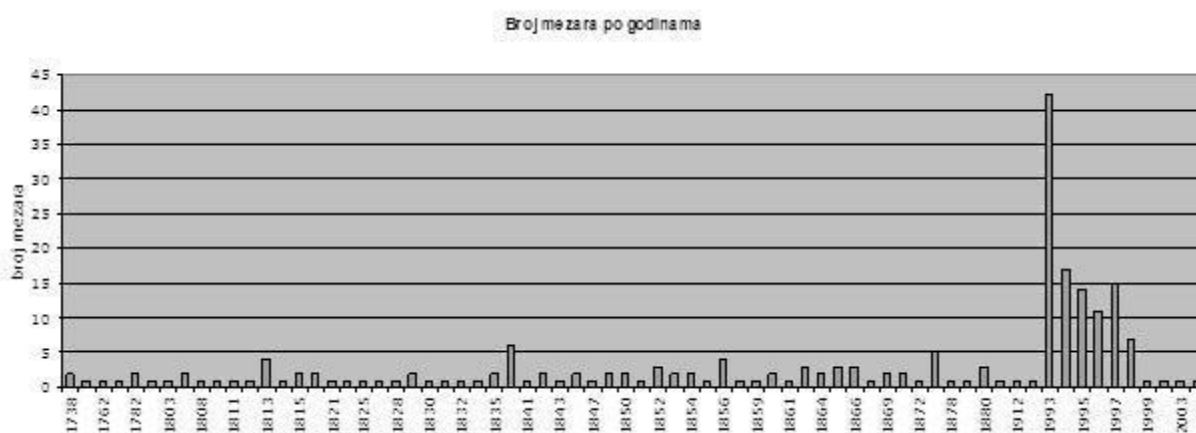
	Rođenje	Smrt	Natpis na nišanu komentar
108	1904	1992	Fata Tanović rođena Čurčić, sestra Fahrudina i Fuada Čurčića
109	1910	1993	Čurčić Nafija rođena Zildžić, poginula od gelera granate u svom stanu u januaru 1993. godine.
110	1902	1993	Čengiđ Alija
111	1903	1993	Mašić Mikelefa
112	1905	1993	Nunanagić Hadži Rabija
113	1906	1993	Olovčić Sejda
114	1906	1993	Čirki-Nagić, Mehmeda Vahid
115	1907	1993	Mutevelić Zekija rođena Čomara
116	1900	1993	Hrapović Mujage Mahmutaga
117	1910	1993	Žečević Čamka rođena Bičakčić
118	1910	1993	Handžić Alije Džemal
119	1910	1993	Arnautović, Rašida Ferid
120	1911	1993	Čurčić Fehima Fahrudin

121	1912	1993	Hatidža Handanagić rođena Kasumagić
122	1912	1993	Ćemerlić Mustafe Esad
123	1914	1993	Čučak Šuhreta
124	1914	1993	Hadži Tahir Šabeta, sin Mušana
125	1918	1993	Vatrenjak Vasvija, rođena Fočo
126	1918	1993	Karahasanović Fata
127	1919	1993	Imamović Fata, rođena Arnautović
128	1920	1993	Omerbašić Zehra, rođena Suljić
129	1920	1993	Hadži Redžo Omerbašić
130	1921	1993	Sulejma Korkut, rođena Sokolović
131	1922	1993	Taljanović Huseina Bajram
132	1924	1993	Lukovac Munira
133	1924	1993	Lukovac Munira
134	1926	1993	Crvenjak, Hašima Fata
135	1926	1993	Muhmut Jarebica
136	1928	1993	Hadži Hasib Hasana Branković
137	1931	1993	Pleho, Sulje Galib
138	1934	1993	Fadil, Salke Avdić
139	1934	1993	Eminović, Šaćira Fadil
140	1935	1993	Redžepagić Mula Huseinbega Hasan
141	1936	1993	Sijarić, Hilme Rizo
142	1936	1993	Gabela Fikret
143	1937	1993	Saltagić Munira rođena Tahmišćija
144	1937	1993	Begović Mahmut
145	1940	1993	Hajdarević (Taib) Ilijas, poginuo kao šehid
146	1941	1993	Grabovica Adem
147	1947	1993	Hadžija Krdžalić Age Sead, poginuo kao šehid
148	1954	1993	Memišević Suljo
149	1975	1993	Rizvan Adnan – žuti
150	1990	1993	Šeta Almedina
151	1910	1994	Nevezeta hanuma Sokolović, rođena Hrasnica
152	1910	1994	Hasan, Sulejmana Haverić
153	1911	1994	Bašić Ema, rođena Đešević
154	1913	1994	Krivošija Munira, rođena Nikšić
155	1914	1994	Hadži Ferid, Smajla Hadžibajrić
156	1915	1994	Salihbegović Šuhreta, rođena Hadžić
157	1916	1994	Kadribegović Edhema Hajrudin
158	1918	1994	Muhamed, Ešrefa Rašidagić
159	1924	1994	Koso, Mustafe Ahmed
160	1926	1994	Zubčević Mehmeda Muslija
161	1927	1994	Koso Šehrijar
162	1930	1994	Hodžić, Ragiba Murat
163	1934	1994	Akšamija Mehmeda Mensur
164	1937	1994	Bjelak - Gušmirović - Rukija
165	1944	1994	Zubović, Omera Muhamed – Kemo -

166	1950	1994	Kovač, Ibre Safet
167	1959	1994	Naziha, Hasiba Šahović, rođena Branković
168	1905	1995	Henić Šahzada
169	1908	1995	Ruždić Mehmed
170	1909	1995	Fatima Sijerčić, rođena Čengiđ
171	1916	1995	Čengiđ, Jusufa Omer
172	1917	1995	Kolar Mustafe Salih (Meho)
173	1918	1995	Kemal Bičakić
174	1918	1995	Čizmić Rabija, rođena Džano
175	1919	1995	Džemal Haverić
176	1927	1995	Fatima Ćelić, rođena Mulabegović
177	1927	1995	Hidić – Mustafe – Muhamed
178	1931	1995	Nimeta Bratović, rođena Nuhić
179	1931	1995	Nimeta Bratović, rođena Nuhić
180	1934	1995	Hašimbegović, Halila Jusuf
181	1936	1995	Kalkan, Saliha Sulejman
182	1918	1996	Kahrović, Nazifa Rasim
183	1919	1996	Nišić (Begana) Idriz
184	1921	1996	Tarik, Salih Svrzo
185	1924	1996	Omanović Halila, rođena Topić
186	1925	1996	Tukulija Zineta, rođena Arslanagić
187	1926	1996	Hadžiosmanović Nedžad
188	1932	1996	Đečević Ahmeda Ćazim
189	1934	1996	Drina Sabaheta, rođena Hrnjić
190	1944	1996	Dr. Mehmed Ibrahima Dizdarević
191	1954	1996	Durmo Enida, rođena Nišić
192	1960	1996	Muzurović Nedžad
193	1917	1997	Bedrija Svrzo
194	1923	1997	Vahid, Huseina Kozarić
195	1924	1997	Kujundžić Bisera, rođena Firdus
196	1925	1997	Kovač Malka, rođena Demirović
197	1926	1997	Fočo, Edhema Safvet
198	1926	1997	Elkaz, Rizve Hilmo
199	1927	1997	Rahman, Ahmeta Kasim
200	1933	1997	Ališah Hajrija, rođena Rahmanović
201	1934	1997	Nuhić Sulejman – Baja
202	1942	1997	Bičakčić Maida, rođena Frašto
203	1946	1997	Velida Avdić, rođena Lačević
204	1947	1997	Hrnjičić Begović Nusreta
205	1949	1997	Fikreta Dizdarević, rođena Ćelik
206	1952	1997	Handžić Salahudin Dino
207	1920	1998	Ćemerlić Ćamila, rođena Hadžišabanović
208	1924	1998	Kubat, Avde Asim
209	1929	1998	Bičakčić Drinka rođena Tanović
210	1933	1998	Ramić Salko (Muhameda)

211	1935	1998	Emina, Vejsila Hadžikalfagić, rođena Fočo
212	1966	1998	Čengiđ, Salih Haris
213	1971	1998	Nanić, Abdulaha Anes
214	1917	1999	Sejda Hromić rođena Nanić
215	1914	2000	Zulejha Ćurčić rođena Kestendžić, bila je udata za Seada Ćurčića, posljedni Mutevelija Ćurčića Vakufa.
216	1953	2003	Namik Ferida Hadžibajrić
217	1915	2005	Džabija Atija
218	1917		Husić Senija, rođena Sokolović
219	1919	?	Kapić Begović
220	1970	?	Kraljović Asim
221	1920	19..	Alagić Adem sin Zeče (datum smrti nije uklesan)

Naredna tabela daje pregled broja mezara po godinama. Ovdje je jasno ilustrirano koliko su godine od 93-97 bile pogubne po mahale od svih godina prije toga.

3 VJERSKI ŽIVOT

Na žalost ne postoje pouzdani pismeni izvori koji opisuju vjerski život u i oko džamije. Većina informacija koji su ovdje opisani su zabilježeni na osnovu usmenih izjava džematlija iz mahale koji imaju lične informacije o tome ili se sjećaju šta su im njihovi pričali.

1942. godine za vrijeme Drugog Svjetskog rata, jednu več, za vrijeme ikindijskog namaza je dovedena grupa jetina[22] iz istočne Bosne. Prema priči mog rođaka Cerića, tu več je dovedeno oko 40. djece i svi su odmah isto več našli svoju novu kuću u jednoj od mahalskih porodica. Ovaj događaj na više načina govori kako je tih godina mahalski džemat bio organizovaniji. Kao prvo, ikindijski namaz se na žalost više i ne klanja u ovoj džamiji. Drugo, džemat za vrijeme namaza je bio tako brojan i spreman pomoći, da je 40. djece iste večeri našlo rješenje za svoju budućnost. I pored toga, što svako vrijeme ima svoje dobrotvore i filantropie, malo je vjerovatno da bi se to isto moglo ponoviti i danas. I moja

rodica, rahmetli Zulejha-hanuma Ćurčić, je te večeri posvojila dvije djevojčice, koje su cijeli svoj život provele sa njom sve do njene smrti 2000. godine.

18.10.2006. godine (26. Ramazan 1427, Lejletu-l-kadr) za vrijeme teravijskog namaza džamija je bila puna. Haman puna četiri reda muških džematlija i pune dvije lođe i balkon ženskih džematlija. Interesatno je da je većina muških džematlija bili mlađi muškarci, dok je većina ženskih džematlija za vrijeme namaza bile žene u poznim godinama života.

23.10.2006. godine (1. Bajram 1427) za vrijeme Bajramskog namaza džamije bila puna džematlija. Neke džematlije su morale da klanjaju na vanjskim lođama jer nisu mogle da uđu u džamiju.

4 ODBOR, MUTEVELIJE, IMAMI I MUJEZINI

U ovom poglavlju dajemo pregled imena ljudi koji čine džamijski odbor, ko su bile mutevelije, džamijske hodže i mujezini.

1756/57. godine (1170 H.) Bašeskija spominje da je umro Olovčićić, džamijski imam.

[1] Fuad Ćurčić je direktni potomak Salih-age Ćurčića, živi i radi u Sarajevu. Više podataka o džamiji i vakufu se mogu dobiti na www.curcic.ba, ili putem emaila: fuad@curcic.ba.

[2] Dvorištve oko džamije, obično sinonim za džamijsko groblje.

[3] Po hidžri.

[4] Mehmed Mujezinović, *Islamska Epigrafika Bosne i Hercegovine*, Sarajevo 1998, strane 72.

[5] Hamdija Kreševljaković, *Izabrana djela knjiga III*, izdanje 1991. godine, strana 149.

[6] Bakir Tanović, *Ćurčića Vakuf*, izdanje 2000, strana 31.

[7] Bakir Tanović, *Ćurčića Vakuf*, izdanje 2000, strana 31.

- [8] Muvekit, Povijest Bosne, knjiga I, strana 436.
- [9] Mehmed Mujezinović, Islamska epigrafika Bosne i Hercegovine, Sarajevo 1998, knjiga I, strane 72, 73 i 74.
- [10] Mehmed Mujezinović, Islamska epigrafika, strana 72.
- [11] Bakir Tanović, Ćurčića Vakuf, strana 35.
- [12] Gazi Husrev-begova biblioteka E. Kadić, sveska V, strana 44-45.
- [13] Hamdija Kreševljaković, Izabrana djela, knjiga II, izdanje 1991. godine, strana 33.
- [14] Hamdija Kreševljaković, Izabrana djela, knjiga III, izdanje 1991. godine, strana 147.
- [15] Hamdija Kreševljaković, Izabrana djela, knjiga III, izdanje 1991. godine, strana 147.
- [16] Bakir Tanović, Ćurčića Vakuf, izdanje 2000. godine.
- [17] Mula Mustafa Bašeskija, Ljetopis, strana 37.
- [18] Mehmed Mujezinović, Islamska epigrafika Bosne i Hercegovine, Sarajevo 1998. godine, knjiga I, strana 74.
- [19] Hamdija Kreševljaković, Izabrana djela, knjiga III, izdanje 1991. godine, strana 147.
- [20] Bakir Tanović, Ćurčića Vakuf, izdanje 2000. godine.
- [21] Informacije o popravcima džamije u 20. vijeku je dao Salih Vatrenjak džematlija džamije i član džamijskog odbora.
- [22] siročad